

I stopień

wysiłek najmniejszy

Zabawy i zajęcia dzieci ciężko chorych

Zlecenie lekarskie /ogólne/ odnoszące się do czynności dzieci ciężko chorych:

douszczalne te czynności, które nie są podsuwane mu, ale które samo zapotrzebuje; konieczny zupełny /minimalny/ brak wysiłku, raczej swobodna odbiorczość, dyskretnie działających bodźców, które można przyjmować lub nie zauważać, a ~~wys~~ wysiłek uwagi minimalny, raczej uwaga mimowolna o łatwo zjawiającej się dowolności jej zanikaniu, - związujące się z przedmiotami prostymi, dość dużymi, wyraźnymi. Własna aktywność /palec, ręce/ nie wskazana

Określenie lekarza, w jakich jednostkach chorobowych lub ich nateżeniu można stosować tego typu zajęcia i zabawy odpowiadające warunkom określonym przez powyższe zlecenie.

Stan silnego nateżenia różnych chorób, jak gruźlica płuc, gościec, choroby narządów wewnętrznych, ostre przewlekłe schorzenie serca, choroby zakaźne i t.d. oraz stan lżejszy /tylko lżejszy/ takich chorób jak zapalenie opon mózgowych i mózgu. Konieczne każdorazowe pozwolenie lekarza. W tym stopniu daje się dziecku zajęcia na bardzo wyraźne jego własne zapotrzebowanie. Nie wolno je namawiać na te zajęcia

Zajęcia i zabawy odpowiadające powyższym warunkom

dla dzieci młodszych

Przyglądanie się balonikom barwnym zawieszonym dość daleko /nie przed twarzą/, wprost oczu

" " innym barwnym chwiejącym się przedmiotom zawieszonym jak wyżej.

" " kwiatom ustawionym w polu widzenia chorego

" " różnym zawieszonym na drucie lub stojącym przedmiotom, zwłaszcza zabawkom ruchomym, puszczone w lekki ruch przez potrącanie przez kogoś z boku /typu kiwającego się ptaka/; uwaga: ruch musi być ciągły jednostajny, miarowy, słaby.

Potrzymanie w rękę dużej jednej /najwyżej dwóch/ zabawki /dla dziewczynek i małych chłopczyków najlepiej lalek/wyraźnej w kształcie i kolorze, miłej w wyglądzie dotyku; pożądane również -łatwe w kształcie, miłe w wyglądzie, znane zwierzątko. Uwaga: lalki i zwierzęta dziecka ciężko chorego powinny mu być oddane na własność: nie, - jest dobre częste zmienianie pożyczanych mu zabawek. Jedna, dwie na raz /nie więcej/.

Przeoglądanie dużych albumów /na bardzo wyraźne zapotrzebowanie/ z dużymi, prostymi barwnymi ilustracjami.

dla dzieci starszych i młodzieży

Przyglądanie się ładnym, miłym dla oka przedmiotom i roślinom /kwiaty/

Przeoglądanie /na b.wyraźne żądanie/ albumów z ilustracjami /dużymi, wyraźnymi/

Manipulowanie /na b.wyraźne żądanie/ łatwymi pod względem technicznym "pudełkami zręcznościowymi" /paciorki wpadające w odpowiednią dziurkę na obrazku pod szkłem/.

Zabawy i zajęcia dzieci ciężko chorych
/wysiłek minimalny /

Zlecenie lekarskie /ogólne/ odnoszące się do czynności dziecka ciężko chorych

ten same co w stosunku do dzieci ciężko chorych /patrz tablicę I/: , raczej swobodna odbiorczość dyskretnie działających bodźców, które można przyjmować lub nie zauważać ; jeśli /na każdorazowe pozwolenie lekarza/ dopuszczalna jest własna aktywność, to tylko nieznaczne ruchy ręką /bez nacisku palców/- ruchy tylko dłońią bez podnoszenia ręki /ruchy kciścią ręki/

Określenie lekarza, w jakich jednostkach chorobowych lub ich natężeniu stosować

Te same schorzenia i te same zastrzeżenie /co do każdorazowego pozwolenia lekarza i co do własnego zapotrzebowania dziecka/ - jak w tabl.I, z tą różnicą, że stan chorobowy nieco lżejszy,

W chorobach chirurgicznych w samych początkach zachorowania, w sanach ostrego bólu

Zajęcia i zabawy odpowiadające powyższym warunkom

dla dzieci młodszych

dla dzieci starszych i młodzieży

uwaga: prócz podanych w tablicy I-ej:

Odpowiednio obmyślone wygodne umieszczenie tych przedmiotów

Przebieranie /branie w palce w pudełku/ przyglądanie się muszelkom lub innym drobnym przedmiotom
Nawlekanie dużych drewnianych paciorków kolorowych
Łączanie prostych barwnych kulkowych i tafelkowych
Słuchanie krótkiego opowiadania mało emocjonującego /najlepiej znanego/ z powtarzaniem
" Łatwej nuconej znanej melodii /na zupełnie specjalne zapotrzebowanie/
Zabawa: pociąganie sznurka od "pajaca" zawieszzonego na wysokości ręki
Manipulowanie przedmiotkami w "worku szczęścia" /koszyku lepiej/
Zabawa: przyglądanie się obrazkom "magicznym" /np. podwójne obrazki-widzi się rzeczy różne zależne od koloru szybki/ i wogóle pokazywanym "sztuczkom" /tańczące laleczki z żelatyny i t.đ./
Banki mydlane puszczane przez kogoś
Kalkomanie robione przez kogoś /duże, wyraźne proste/

Przeglądanie ilustracji w pismach ilustrowanych /tygodniki i t.p./
" ilustracji w książkach/uważać, żeby nie były czytane/
Nawlekanie paciorków
Patrzenie w "lunetkę"/z kolorowymi szklannymi gwiazdami/ -uwaga: samemu lunetkę wymaga podnoszenia rąk i wogóle pewnego wysiłku; na tym stopniu trzeba by ktoś inny lunetkę nastawiał.
Słuchanie łatwego, pogodnego, nie emocjonującego, krótkiego opowiadania lub bajki.
Czasem - przy specjalnie nadających się warunkach /właściwym porozumieniu z lekarzem: słuchanie dyskretnej, nietrudnej muzyki, najlepiej piosenki niegłośno śpiewanej, najlepiej znanej.
Czasem - na specjalne zapotrzebowanie i właściwym porozumieniu z lekarzem, słuchanie czytanych ulubionych a przynajmniej znanych urywków przeczytanych, krótkich bajek.

Zabawy i zajęcia dzieci łżej chorych /leżących/

Zlecenie lekarskie /ogólne/ odnoszące się do czynności dzieci łżej chorych /tu wyodrebnionej grupy/.

Wysiłek psychiczny dozwolony, może to być wysiłek wymagający już postawy twórczej.

Wysiłek fizyczny: dozwolony nacisk palcami oraz nie intensywne podnoszenie rąk, ruchy całego ciała nieznaczne, głównie dopuszczalny wysiłek rąk przy pozycji siedzącej /w łóżku/-dopuszczalnej, ale nie wymaganej z punktu widzenia potrzeb zabawy czy pracy; pozycja siedząca przy tym nie długotrwała. Konieczność pozostawania pod stałą kontrolą stopnie zmęczenia wykluczone wszelkie współzawodnictwo i wogóle terminowość wykonania.

Określenie lekarza, w jakich schorzeniach można stosować zabawy i zajęcia odpowiadające warunkom określonym przez poważsze zlecenie

Schorzenia takie jak wymienione na tabl.IV, tylko jeszcze w mniejszym natężeniu /bez gorączki/.

Pozatym wszelka rekonwalescencja już dość posunięta, ale jeszcze przy konieczności pozostawania w łóżku pod ścisłą opieką pielęgniarską.

Porozumienie z lekarzem stałe, ale może nie być każdorazowe, z wyjątkiem stanów gorączkowych, w których potrzebne codzienne porozumienie, jeśli wogóle ten typ zajęć /stopień wysiłku/ jest tu dostępny.

Zabawy i zajęcia odpowiadające powyższym warunkom

dla dzieci młodszych

dla dzieci starszych

przewaga funkcji

przewaga funkcji

psychicznych

fizycznych

psychicznych

fizycznych

uwaga: prócz wymienionych na tablicach poprzednich

Oglądanie obrazków /bez specjalnie rygorystycznego doboru co do ich łatwości/

Czytanie lub słuchanie czytania krótkich i łatwych książeczek z ilustracjami /poziom poniżej normy na dany wiek/

Przyglądanie się obrazom epidiaskopu /krótko/

Słuchanie piosenek /łatwych, ładnych, krótko/

rysowanie

malowanie

modelowanie

wycinanki

wydzieranki

roboty z nasion, jarzyn, pudełek,

szpulki i in.

budowle z klocków

roboty pustych masek

szycie prostych lalek

przygotowywanie przyborów na choinkę

najprostrze składanki z papieru /kapelusze, łożki/

i t.p.

wycinanie lalek i in. przedmiotów z arkuszy drukowanych

sklejanie i ubieranie lalek wyciętych, zabawa nimi.

już jako gry towarzyskie a nie tylko zabawa indywidualna /ze sobą/

gry stolikowe typu domina

" " " dobieranie

" " " par

" " " loteryjek

/zakładanie obrazków/

wyszywanie włóczką na dziurkowanych kartonikach według wzoru podanego

sobie kartoników do wyszywania

przygotowywanie, wzór własny

wprawianie e ruch zabawek mechanicznych systemu sprężynowego /nakręcanie/

-szpulkowego /"młynek"/

gra na instrumentach jak fujarka, organki,

akordeonik, zabawa lalkami i zwierzętami

razem z ich gospodarstwem, pojazdami, garderobą i innymi fikcyjnymi zabawkami, bez

specjalnego ograniczenia liczby tych zabawek.

Czytanie łatwych i pogodnych książek z wyraźnym drukiem /nieemocjonujących/

drukarenka

Wybieranie ze starych pism ilustracji pewnego typu /rys. na pewien temat/ wycinanie, tworzenie albumów czy innych zbiorów.

Przygotowanie i zmontowanie gazetki ściennej

rysowanie

modelowanie

malowanie

wycinanki

wydzieranki

roboty z nasion, jarzyn, pudełek itd. budowle

z klocków i inne konstrukcyjne /"mataador"/

robota przyborów na choinkę "dekoracji ściennych

wycinanie z papieru, klejenie /malowanie/ kopert

pudełeczek, zabawek, masek i trudniejszych

arkuszy drukowanych

wyroby z masy papierowej /główki lalek, zwierząt

i inne zabawki/

szycie z gałganków lalek, zwierząt i pacynki

wytwarzanie różu, rekwizytów teatralnych

dzycie użytkowe dla siebie i innych, cerowanie

haftowanie, mereszowanie i t.d.

przygotow. własnych wzorów do haftu

robota ze sznurka /paski, torbki, pantofle/

dziewiarstwo /rob. na drutach, szydełkiem/

koronkarstwo klockowe, szydełkowe i in.

tkactwo na małych warsztacikach

wyroby ze słomy, sitowia,

proste-typu słomianek zabaw.

artystyczne /kapelusze, koszyczki,

pantofle/

wytwarzanie przedmiotów nietykanych

wyroby strugane z miękkiego drzewa lub kory /fuj

" z miękkiego drutu /lichtarze, zabawki itd

już jako / gry typu

gry towa- / " kostkowego

rzyskie / " warcabów

" " szachów

Zabawa "postaciami fotogenicznymi"/ruchome

części, poruszane przez naciskanie

spodu podstawki/

i wogóle zabawkami wymagającymi pomysłowości "Zabawkami - kompletami /drobne

zabawki w zespołach- np. dom lalek, straż

ogniowa, ogród zoologiczny/

"bierki"

"pchełki"

patefon /słuchanie/

gra na organkach, akordeonie /dzieciom

cymbałkach

ostrożne wprowadzenie w zajęcia lekcyjne

/indywidualne lekcje, w sprzyjających warunkach-

w zespołach /ale jeszcze nie klasy szkolne/

V stopień wysiłku

Zabawy i zajęcia dzieci lekko chorych /stan czynny i rekonwalescencja/
/chodzących i pół-leżących/ lub ciężej - chirurgicznie.

Złoczenie lekarskie /ogólne/ odnoszące się do dzieci lekko chorych /prócz - leżących i chodzących/

dozwolony pewien mniejszy lub większy /indywidualnie określa lekarz/ wysiłek psychiczny i fizyczny przy stałym zmiennym dozowaniu go, opartym na ścisłej obserwacji objawów zmęczenia.

W razie stałych objawów niechęci do zajęć - po dokładnym zorientowaniu się, że podłoże tej niechęci nie wynika ze stanu zdrowia /orzeczenie lekarskie/-pożądana jest namowa i umiejętne zachęta /dla wciągnięcia w normalny rytm zajętego życia/ wraz z rozpatrzeniem, czy warunki są sprzyjające, unikanie w tym stanie zdrowia pozostawiania dziecka w bezczynności. Prócz zajęć dozwolonych do których dzieci zachęcany, dzieci w tym stanie zdrowia lub z tymi schorzeniami muszą mieć niewiele ale pewną liczbę stałych obowiązków do speżnienia

Określenie lekarza w jakich schorzeniach można stosować zabawy i zajęcia odpowiadające powyższemu warunkom

Wszystkie choroby wewnętrzne w lekkim nasileniu /bezgorączkowym/ i w rekonwalescencjach. Szczególnie nadają się w chorobach chirurgicznych /złamanie i t.d./ oraz w gruźlicy kostno-stawowej- tu nawet w stanach nieco cięższych, tylko stosowane z wielką ostrożnością nie tyle w kierunku przesunięcia psychicznego ile dostosowań starannych i racjonalna do stanu fizycznego /unieruchomienia odpowiedn.części/ i t.d.

Zabawy i zajęcia odpowiadające powyższemu warunkom

dla dzieci mniejszych

dla dzieci większych i młodzieży

czynności z przewagą funkcji
psychicznych

fizycznych

czynności z przewagą funkcji
psychicznych

fizycznych

Kino /b.krótko, b.prosty nie emocjonujący dla ciekawy film, b.rzadko/

Radio - audycje dziecięce

Teatr kukiełkowy /warunki jak wyżej kino/

Opowiadania cykliczne /z dnia na dzień nie emocjonujące ale b.ciekawe, interesujące/

Zabawy fikcyjne zmiany miejsca gry towarzyskie

uwaga: prócz wymienionych uprzednio:

Zabawy w piaskownicy/na dworze, werandzie lub lokalu/

Zabawy z zabawkami ruchomymi "dalekobieżnymi" /kolejka nakręcana, samolociki fruujące nakręcane i t.d./

Zabawy z zabawkami ciąganymi, pchanymi i in. wymagającymi chodzenia

Zabawy konstrukcyjne wymagające dużej przestrzeni /większe budowle/

"w role", wymagające

" " "

Kino /krótko, prosty nie emocjonujący ale ciekawy film, rzadko/

Radio /audycje tylko odpowiednie do wieku

Teatr kukiełkowy /warunki jak wyżej kino/

Czytanie książek na poziomie swego wieku

Hodowla; wogóle obserwacja przyrodnicza bar dziej metodyczna

Inne obserwacje przyrodnicze /waga, mikroskop, sekcje/

Wykonywanie pomocy szkolnych /bryły z kartonu i t.d./

Reperacje i dopcznianie gier

Zabawy w przebieranie /kostiumy własnej roboty lub gotowe/

Teatr samorodny

" kukiełkowy /własny montaż/ własne wykonanie lub gotowych lalek i dekoracji własne układanie scenariusza

Teatr cieni

widowisko maskowe /jako rodzaj grupy teatralnej/-własny monter, własnymi maskami

Pomoc w gospodarskich zajęciach

" w administracyjnych "

/np.przy kartotekach szpitalnych, porządkowanie dokumentów i t.d./

Obsłużenie siebie w zakresie dostępnym indywidualnie jako stały obowiązek

Zajęcia lekcyjne - pożądane szkolne